

Seria: Profesorki Super-Babki
Odcinek nr: 221
Podseria: paragraf 22
Podseria: nauczycielka niemieckiego, organizowanie kursów wojskowych dla kobiet!!

ZOFIA MORACZEWSKA

– ŻYCIE DLA POLSKI

Polecane/Omawiane książki:

[1] Kamila CYBULSKA: O niepodległość i prawa kobiet: Zofia Moraczewska (1873-1958): życie i działalność, Instytut Pamięci Narodowej, Warszawa 2021.

[2]

https://dspace.uni.lodz.pl/xmlui/bitstream/handle/11089/13756/fh77Ilona_Florczak125-145.pdf?sequence=1&isAllowed=y; Zofia Moraczewska (1873-1958). Kobieta-polityk II Rzeczypospolitej.

[3] Zofia Moraczewska, Jędrzej Moraczewski: Korespondencja czasów przełomu. LTW, Łomianki 2018.

[4] Zofia Moraczewska: Listy do siostry. 1896-1933. Pamiętnik 1891-1895, LTW Łomianki 2018.

Bohaterkami serii zwykle bywają naukowczynie, a znacznie rzadziej nauczycielki szkół średnich, do których tradycyjnie mówi się: ‘pani profesor’. Są też podserie instruktorek/trenerok, a także opiekunek dzieci. Podseria ‘paragraf 22’ to ‘furtka’ dla eseisty, aby włączać inne wybitne postaci. Ona była już wspomniana w odcinku 51(50) o pierwszych parlamentarzystkach w II Rzeczypospolitej.

Polecane są cztery publikacje, ale omówiona zostanie tylko genialna monografia [1], prawdziwe DZIEŁO naukowe, naszpikowane datami, nazwiskami oraz odwołaniami do źródeł. Książka ma twarde okładki, dość gruby papier, jest zszywana, ma wyklejkę, generalnie łatwo otwiera się strony, zawiera kilkadziesiąt fotografii m.in.

z zasobów internetowych POLONA czy NAC – z których regularnie eseista ściąga ilustracje, które nie są objęte prawami autorskimi.

Nasza heroina w 1893r. z odznaczeniem zdała egzamin dojrzałości, zaś w 1895r. złożyła egzamin na nauczycielkę **języka niemieckiego** w szkołach powszechnych. **Od 1891 do 1893 wykonywała pracę nauczycielki w gimnazjum W. Niedziałkowskiej we Lwowie, następnie do 1895 odbyła praktykę w szkole ćwiczeń przy tym gimnazjum.** Zatem nie tylko z powodu ‘paragrafu 22’ jest w naszej serii.

Jak powiedziano – książka opisuje – życie Bohaterki prawie tydzień po tygodniu, miesiąc po miesiącu. Jest niezwykle szczegółowa. Zofia część dzieciństwa spędziła w rodzinnym majątku zarządzanym przez rodziców jej matki we wsi Ostra pod Czerniowcami – wtedy dzielnica Austro-Węgier BUKOWINA. Dziś to miasto należy do Ukrainy!!

Teatr w Czerniowcach – wtedy zabór austriacki; <<W latach 1918–1940 należało do Rumunii>>

Po wyjeździe ojca do pracy we Wiedniu – cała rodzina przeniosła się na kilka lat do stolicy Monarchii. Tam miała (naukę) szkolenie domowe, w które bardzo intensywnie włączał się też ojciec. Zapewne był to dobry czas, aby nauczyć się języka niemieckiego. Musiała mówić w nim płynnie, zatem potem nie było problemu, aby zostać germanistką.

Jednak przyszła pora na naukę systematyczną, została przyjęta do szkoły z pensjonatem we Lwowie. Pensjonat nawet całoroczny, a szkoła to tzw. „pensja”

– wykształcono tak tysiące Polek. Nie było problemu z tzw. równouprawnieniem – bo było ono naturalną konsekwencją tego systemu. Tam (we Lwowie) dodatkowo należała do kółka samokształceniowego i po raz pierwszy zetknęła się z ideami socjalistycznymi i niepodległościowymi – to też cud polski iż idea niepodległości przenikała miliony naszych rodaków i się zrealizowała/zmaterializowała. Fascynowała ją również polska literatura, sztuka, historia – całym życiem (i sobą) te rzeczy oraz idee chłonęła – nic dziwnego iż potem została parlamentarzystką. Po zakończeniu nauki pozostała w lwowskiej szkole dla panien jako nauczycielka, jak już wiemy. Jednocześnie w 1895 r. ukończyła dwuletnie lwowskie seminarium nauczycielskie – zatem wyższą szkołę zawodową. Jej OJCIEC szanował matkę i córki, i też on wpajał im idee równości – jako oczywistą oczywistość – a wtedy był koniec XIX wieku – taki tata¹.

Seminarium nauczycielskie (tego typu) kończyły babcia eseisty i jej siostra. Dla piszącego zatem te czasy to nie historia, ale życie rodzinne. Zatem w esejach dodawane są uwagi eseisty, których nie ma w źródłach, a często są wyklikiwane dodatkowe informacje – więc można jakoś inaczej ocenić postać, autora i książkę. Ta epoka (tj. przełom XIX i XX wieku) była bez dzisiejszych mediów, ludzie **sami myśleli** – dziś są sterowani. Choć o tym wiadomo od czasów Hitlera, Stalina i czarodziei z USA – to ludzie dają się nabrać, nie szukają wiedzy – nie słyszą hasła HEROINY – samokształcenie. Eseista zna 4 języki obce - codziennie słucha „freedom.ua” – tv ukraińska po rosyjsku, BBC i DW – po angielsku, a czasami też tv z Japonii oraz CMM i Telesur po hiszpańsku. Dla pewnych telewizji, które kłamią 24 godz. na dobę i 5 minut dłużej - nie było zamieszek w Paryżu (prawie) – można żyć w światach równoległych.

Wracamy do naszej Bohaterki. Wyszła za mąż za Jędrzeja Moraczewskiego² – inżyniera kolejnictwa. Pracował przy budowie sieci kolejowych na terenie Galicji oraz na Bałkanach – to był okres szalonej rozbudowy linii kolejowych na świecie

¹ https://pl.wikipedia.org/wiki/Roman_Gostkowski; o ojcu – w Wikipedii - profesor Politechniki Lwowskiej; w 1897 przez rok REKTOR Politechniki!!
//warto poczytać o ojcu HEROINY.

² https://pl.wikipedia.org/wiki/J%C4%99drzej_Moraczewski; warto poczytać o mężu HEROINY – kimś wybitnym.

i także w Monarchii Austro-Węgierskiej³. Zofia, podobnie jak mąż, zapisała się w tym czasie do Polskiej Partii Socjalno-Demokratycznej Galicji i Śląska Cieszyńskiego (PPSD). Autorka opisuje ‘szalone’ i aktywne życie – rodziny oraz kręgu znajomych.

Zofia i Jędrzej Moraczewscy z rodziną Kozickich, czyli siostry Zofii.

³ https://pl.wikipedia.org/wiki/Historia_kolei_w_Austro-W%C4%99grzech; o kolejach w MONARCHII.

Mąż super pracował, w miarę zarabiał, prowadzili szerokie życie towarzyskie, nie było radia, telewizji, sieci internetowych – ludzie cieszyli się wspólnymi kolacjami, balami i wycieczkami. Bywała u nich elita intelektualna Galicji.

‘Obracali się’ w kręgu ludzi mądrych, dynamicznych, uczciwych, kulturalnych – szczęście i cud. Dziś eseście trudno takich znaleźć, może ma za mało pieniędzy? ... Oni pojechali na wakacje do północnych Włoch m.in. **do Wenecji** i Triestu, który wtedy był w Monarchii (okresowo także Wenecja) – a zatem istniała flota wojenna CK – na Morzu Śródziemnym.

Nie streszcza się książek w serii – ta to cudo pracy naukowej autorki (doktorat), ma 368 stron, dość duży format, i wkładkę zdjęciową na papierze kredowym, gdzie są dodatkowe zdjęcia oprócz tych w tekście (czarno-białych) – niektóre kolorowe. Na przykład – Zjazd Związku Pracy Obywatelskiej Kobiet w Sali kasyna oficerskiego w Warszawie (1930r.). Książka jest podzielona na rozdziały i podrozdziały, te nie są numerowane. Zaczyna się chronologicznie Rozdz. 1: „Dzieciństwo i młodość we Lwowie 1873-1896”. Jej panieńskie nazwisko to Gostkowska.

Urodził im się synek Tadeusz. Niestety umarł na szkarlatynę⁴ w niemowlęctwie. Długo mieli w pamięci jego malutki grób. Jak pisze autorka Pan Jędrzej w rozpacz szukał nawet pistoletu w domu, ale Zofia go dobrze schowała.

W 1916 roku Moraczewska została przewodniczącą Ligi Kobiet Galicji i Śląska, nadając organizacji linię przychylną Piłsudskiemu. Urodziła kolejne dzieci. Potem zamieszkali w Sulejówku, właśnie jako sąsiedzi Piłsudskich. Jędrzej Moraczewski, krótko był premierem w 1918 roku, a potem m.in. ministrem Robót Publicznych.

Z Wikipedii:

<< Na początku wojny rodzina Moraczewskich została usunięta przez Niemców z dworku „Siedziba” w Sulejówku, w którym mieszkali od 1920r. Przenieśli się do willi ‘Otradno’ przy ul. Oleandrów. Tam 5 sierpnia 1944 roku odłamek pocisku artyleryjskiego przebił ścianę domu i trafił Moraczewskiego w krtani, powodując natychmiastową śmierć polityka>>. Jak to Niemcy – ukradli dom. Dziś ma tam być

⁴ <https://www.mp.pl/pacient/pediatrica/choroby/chorobyzakazne/74624,szkarlatyna-plonica>; o chorobie.

drugie muzeum obok muzeum Marszałka Piłsudskiego – kto przeczyta książkę ten będzie pewny iż takie muzeum – izba pamięci musi działać, bo losy Bohaterki i JEJ RODZINY nie są powszechnie znane.

Jej żywiołem jest przede wszystkim działalność aktywistki, a nie posłanki. Kontynuowała pracę społeczną i „feministyczną” (w ówczesnym pojęciu) — najpierw jako przewodnicząca Związku Pracy Obywatelskiej Kobiet, później Samopomocy Społecznej Kobiet. W listopadzie 1930 roku wróciła do sejmu jako posłanka Bezpartyjnego Bloku Współpracy z Rządem (BBWR).

Kolejne rozdziały polecanej książki to: 2. W ruchu socjalistycznym (1986-1914); 3. Walka o niepodległą Polskę i prawa kobiet (1914-1922); 4. Kobieta polityk (1922-1939); 5. Wojenne losy i schyłek życia (1939-1958). Przeżyła 85 lat. Dalej mamy Zakończenie, Wykaz skrótów, Bibliografię oraz Indeks osób. Wysoki poziom opracowania, wielka praca autorki.

Mamy np. informację o Senacie RP – strona 279 – według Konstytucji „kwietniowej” z 1935 roku. Było 96 senatorów, 32 desygnowanych przez Prezydenta oraz 64 wybranych w wojewódzkich kolegiach elektorskich, a zatem wybory były **dwustopniowe**. Eseista był Przewodniczącym Uczelnianej Komisji Wyborczej, gdzie obowiązuje ta sama idea. Byli tacy – którzy skarżyli się iż nie wybierali Rektora, byli takimi ignorantami iż nie znali zasad wyborczych i nie wzięli udziału w wyborach elektorów – swoich własnych przedstawicieli!!! Zawsze można wybrać głupków, to eseistę przeraża, co na szczęście nie dotyczy jego akademii. Wydaje się jednak iż ten system w uczelniach jest zupełnie (w miarę) dobry.

Trudno opisać całą działalność Heroiny – mamy prawie 400 stron, na przykład była Przewodniczącą Komisji LIGII KOBIEC POLSKICH⁵ – dziś nieznane – przykładowe inne Jej współpracowniczki: Halina Rapacka, Krystyna Ostrowska, Natalia Steinowa⁶ itd. itd. niektóre nie mają dziś haseł w Wikipedii!!! Warto zastanowić się dlaczego??

Kilka dat:

- * W wyborach przeprowadzonych 26 stycznia 1919 r. mandaty zdobyło pięć kobiet – pierwsze polskie parlamentarzystki.

⁵ https://www.wikiwand.com/pl/Liga_Kobiet_Galicji_i_%C5%9A%C4%85ska; działała w Austro-Węgrzech, potem działaczki kontynuowały pracę i działalność w II RP.

⁶ https://pl.wikipedia.org/wiki/Natalia_Steinowa; o działaczce

- Wśród nich była reprezentująca PPSD w **okręgu krakowskim** - nasza Heroina Zofia Moraczewska;
- * W 1927 r. została przewodniczącą **Ligi Kobiet Polskich**; a wcześniej działała w tej organizacji 'w Galicji i na Śląsku';
 - * Przed wyborami w 1928 r. stanęła na czele nowo utworzonego **Demokratycznego Komitetu Wyborczego Kobiet Polskich**, który stał się **częścią koalicji** Bezpartyjnego Bloku Współpracy z Rządem (BBWR), według eseisty postawa pro państwowa – jakby z nazwy, ale także postawa patriotyczna; dziś niektóre media lansują pokraki i czarownice, a bywają dziwoki, którym się to podoba;
 - * W 1930 r. z listy BBWR Zofia Moraczewska powróciła do Sejmu. Wraz z nią wybranych zostało **osiem posłanek**. W odcinkach 51 cz. I oraz cz. II (naszej serii) omówiono książki na ten temat. Odcinek 52 – przedstawia postać posłanki Dr Gabrieli Balickiej, a w odcinku 206 naszej serii omówiono sylwetkę Dr Zofii Daszyńskiej-Golińskiej;
 - * We wrześniu 1939 r. wraz z mężem stworzyła w Sulejówku Komitet Obywatelski Pomocy Ofiarom Wojny, ale niestety Hitlerowcy ich wkrótce przesiedlili. Podczas okupacji wspólnie zakładali spółdzielnię spożywczą.
 - * Zofia Moraczewska zmarła 16 listopada 1958 r. Została pochowana u boku męża. W **okresie międzywojennym** została odznaczona Krzyżem Kawalerskim i Oficerskim **Orderu Polonia Restituta** oraz Krzyżem Niepodległości, nie było może godniejszej osoby. Wojna dodała Jej morze cierpień, potem już żadne medale nie były potrzebne.

Postać NASZEJ HEROINY koniecznie trzeba poznać (poznać wszechstronnie) i propagować gdzie tylko się da.

Książki wszystkie warto przeczytać, a [1] wręcz koniecznie, autorka to wybitna naukowczyni z Uniwersytetu Łódzkiego⁷. Jest morze faktów do zapoznania się i przemyślenia o Pani Zofii Moraczewskiej, równocześnie o odzyskaniu nieodległości przez Polskę. Warto, powtórzmy – wręcz trzeba książki czytać.

⁷ <https://www.uni.lodz.pl/pracownicy/kamila-cybulska>; AUTORKA – po prostu super.

DODATEK

O DZIECIACH HEROINY

← → ↻ Not secure | barbarafamily.eu/webtrees/individual.php?pid=I47718&ged=Spytek

Gmail YouTube Maps YouTube Maps ear

Poraj Language | Sign in Search

Wanda Moraczewska ♀ 1905–1942 Age: 37 years

Name Wanda Moraczewska
Surname Moraczewska
Given names Wanda

Facts and events Families Notes Interactive tree

Events of close relatives

Birth	August 3, 1905 Winniki
Death	December 1, 1942 (Age 37 years) Oświęcim

Extra information

Family navigator

Family with parents

father	Andrzej (Jedrzej) Moraczewski 1870–1944
mother	Zofia Gostkowska 1873–1958
elder brother	Tadeusz Moraczewski 1901–1902
elder brother	Kazimierz Moraczewski 1903–1920
✓ herself	Wanda Moraczewska 1905–1942
younger brother	Adam Moraczewski 1907–1941

CÓRKA - zginęła zamęczona w Obozie Auschwitz !!!

30 August 1905 | A Polish woman, Wanda Moraczewska, was born in Winniki. A teacher.

In [#Auschwitz](#) from 13 October 1942.

No. 22537

She perished in the camp on 1 December 1942.

Źródło powyższego 'printscreena':

[https://twitter.com/AuschwitzMuseum/status/1564538457007001602;](https://twitter.com/AuschwitzMuseum/status/1564538457007001602)

Z Wikipedii - cytaty:

* Drugi syn Kazimierz (1903–1920) poległ 1 sierpnia 1920 roku pod Nowogrodem, w czasie wojny polsko-bolszewickiej jako 17-letni ochotnik.

* Trzeci syn Adam (1907–1941)⁸ był doktorem historii, a w czasie wojny kurierem (zginął w KL Auschwitz),

* Ich córka Wanda (1905–1942) była nauczycielką łaciny i żołnierzem AK, więzioną na Pawiaku; zginęła w 1942 w KL Auschwitz-Birkenau.

Trudno sobie to wyobrazić.

Ktoś nazwał JĄ - **POLSKĄ NIOBE**. Niobe⁹ była mityczną matką wielu dzieci, z których wiele zabito, rozpaczała, ale dwoje zostało. Niestety tak nie było u naszej HEROINY...

Trudno też sobie wyobrazić przepaść między Nią, Jej mężem, Jej rodziną, a niektórymi dzisiejszymi politykami, a raczej pajacami czy kukiełkami – których sznurki ktoś pociąga.

⁸ https://pl.wikipedia.org/wiki/Adam_Moraczewski; wiele informacji o synu HEROINY.

⁹ [https://pl.wikipedia.org/wiki/Niobe_\(c%C3%B3rka_Tantala\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Niobe_(c%C3%B3rka_Tantala)); mitologia grecka.

LINKI

1. <https://www.festiwalzofiowka.pl/strona-glowna/spotkania-w-sieci/wyklad-zofia-moraczewska/>;
2. <http://kobietazklasa.pl/na-tylach-walki-o-polske-zofia-moraczewska/>;
3. <https://wiadomosci.onet.pl/kraj/10-kobiet-bez-ktorych-nie-byloby-niepodleglej-polski/jt5mzyy>;
4. <https://niepodlegla.dzieje.pl/artukul/zofia-moraczewska-poslanka-odrodzonej-polski>;
5. <http://muzeum-niepodleglosci.pl/wp-content/uploads/2019/02/Kobiety.pdf>; MUZEUM NIEPODLEGŁOŚCI – publikacja on-line
6. <https://dzieje.pl/postacie/zofia-moraczewska-1873-1958>; na portalu DZIEJE.

PUBLIKACJE

- (a) FLORCZAK, Ilona. Zofia Moraczewska (1873-1958). Kobieta-polityk II Rzeczypospolitej. *Acta Universitatis Lodziensis. Folia Historica*, 2003, 77.
- (b) MAZUREK, Katarzyna. Od nauczycielki do posełki. Zofia Moraczewska Jędrzejowa - metamorfoza bohaterki na podstawie dokumentów. 2020. – **praca magisterska.**
- (c) CYBULSKA, Kamila. *W walce o niepodległość i prawa kobiet: Zofia Moraczewska (1873-1958)-życie i działalność*. 2018. **PhD Thesis. Zatem nasza książka to doktorat – ciekawe czy lekko rozszerzony do druku???**
- (d) KONDRACKA, Mariola. Obywatelki i panie domu-życiowe role pierwszych polskich parlamentarzystek. *Metamorfozy Społeczne*, 2013, 7: 123-152.
- (e) JÓŹWIK, Katarzyna, et al. Kobiety a władza ustawodawcza w II Rzeczypospolitej–wybrane zagadnienia. In: *Kobiety i władza*. Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego. p. 102-113.
- (f) FIKTUS, Paweł. Poselska aktywność kobiet na mównicy sejmowej w dobie II RP. *Wrocławskie Studia*, 2007.
- (g) DUFRAT, Joanna. Prasa politycznych organizacji kobiecych w Polsce w latach 1917-1939. In: *Polityka i politycy w prasie XX i XXI wieku. Prasa organizacji politycznych, pod red. Małgorzaty Dajnowicz i Adama Miodowskiego*. Wydawnictwo HUMANICA Instytut Studiów Kobiecznych, 2017. p. 31-48.
- (h) GAŁCZYŃSKA, Alicja. Posłowie czy posłanki? O nazwach pierwszych polskich parlamentarzystek. Studium językoznawcze. 2019.
- (i) GOŁOTA, Janusz. Jędrzej Moraczewski w latach 1919-1926. *Dzieje Najnowsze:[kwartalnik poświęcony historii XX wieku]*, 1993, 25.2: 35-52.

ZDJECIA BOHATERKI NA PORTALU <<POLONA>>

<https://polona.pl/search/?query=moraczewska&filters=public:1>; duży zbiór – cud, że się zachowały.

uffizi.it/en/artworks/niobe-with-her-younger-daughter

Tube Maps YouTube Maps ear

High contrast → Exceptional openings of the Boboli Gardens

LE GALLERIE DEGLI UFFIZI Gli Uffizi Corridoio Vasariano Palazzo Pitti Gian

Visit News Events Artworks Exhibitions Videos Hypervisions Magazine

Home / The Uffizi / Sculpture / Artworks

Niobe with her younger daughter

Eseista jedzie na wakacje do Florencji, może będzie na wystawie ta rzeźba

ON-LINE

https://www.youtube.com/watch?v=fNJD2_cBqV8; audycja, film, ponad godzinę!!!! Jest to wywiad z autorką książki. Dziennikarka pyta o różne zagadnienia, fakty, wzruszające jest pytanie o wybór miejsca na grób - z cytatem słów Zofii Moraczewskiej, gdy mówi o swoich dzieciach bez grobu, że ich ciała Hitlerowcy spalili w piecach krematoryjnych.

DODATEK NADZWYCZAJNY

FIRMA 'TOPH UND SOEHNE' PRODUCENCI KREMATORIÓW DO AUSCHWITZ

Także do innych obozów Hitlerowskich w czasie II Wojny Światowej, wielcy fachowcy. Była książka „Dymy nad Birkenau”; Oni w końcu opatentowali bezdymne spalanie ciał!!!

Muzeum jest dziś w mieście Erfurt, **zaznaczono iż nie wolno publikować zdjęć z ekspozycji**, a zatem są tylko z zewnątrz.

Budynek po prawej – przed nami plac

Plac fabryczny

Wejście do budynku jest dość ponure.

Uwaga: wyjaśnienie słów: Ofen – piec, bauer – budowniczy; bauer – też rolnik; bauen – budować – słowa **‘Ofenbauer’** nie ma w słowniku on-line „pons”, ani w wielkim słowniku niemiecko-polskim, WP (1981) !!!!!

Links das Versand- und Bürogebäude, um 1940. Im runden Erker das Büro von Betriebsdirektor Gustav Braun (1889-1958, kleines Foto), Leiter der Produktion.

To the left: the dispatch and office building, ca. 1940. The office of plant manager Gustav Braun (1889-1958, small photo), director of production, is located in the round bay.

Die Produktion der KZ-Verbrennungsöfen und der Gaskammer-Lüftungstechnik für das Vernichtungslager Auschwitz-Birkenau unterlag keiner Geheimhaltung und durchlief wie alle anderen Firmenaufträge die einzelnen Stationen der Entwicklung, Fertigung und Abrechnung. Rechts im Bild die Montagehalle.

Schlosserei in der Montagehalle, 1935. J. A. Topf & Söhne fertigt seine Anlagen nicht in Serie, sondern für spezielle Kundenwünsche.

The metalworking shop in the assembly hall, 1935. J. A. Topf & Sons do not manufacture its systems serially, but tailor them to the specific needs of IFF customers.

Die Aufträge für die SS betragen nur knapp zwei Prozent des gesamten Firmenumsatzes. Im Schreiben an die Industrie- und Handelskammer Erfurt (Auszug rechts) sind Aufträge und Auftraggeber aufgelistet, zuletzt ca. 25 Leichenverbrennungsöfen für die Konzentrationslager. Damit will das Unternehmen die Freistellung des Firmenchefs Ludwig Topf vom Kriegsdienst erreichen.

The business with the SS accounts for less than two percent of the overall company turnover. In a letter to the Erfurt Chamber of Industry and Commerce (excerpt at right), orders and customers are listed, including approximately twenty-five corpse incineration ovens for the concentration camps at the bottom. The list has been drawn up in an effort to have works manager Ludwig Topf exempted from military service.

- 5 -

13.11.1941

Auftragsbestand und Produktionsverteilung (Stand November 1941)

Lieferung an die Wehrmacht	8,8 cm Sprenggranate (monatlich ca. 5000 Stück)	
Lieferung an die Luftwaffe	Reparatur der Leitwerke der "He 111" (in Rahmen von 150 Facharbeitern)	
fern an folgende Bedarfsträger teilweise höchster Dringlichkeit:		
Ersatzteile und Reparaturdienst		ca. RM 3.000.000,-
Energieversorgung und Bergwerke		" " 2.000.000,-
Flugzeugwerke (Fieseler, Henschel, Gothaer Waggonwerk, Reparaturwerk Erfurt)		" " 500.000,-

Z Wikipedii - cytat:

<< **J. A. Topf and Sons** (German: **J. A. Topf & Söhne**) was an engineering company, founded in 1878 in Erfurt, Germany by Johannes Andreas Topf (1816–1891). Originally, it made heating systems and brewing and malting equipment. Later, the company diversified into silos, chimneys, incinerators for burning municipal waste, **and crematoria**. During World War I it made weapons shells, limbers (carts for carrying artillery) and other military vehicles. In World War II it also made weapons shells and aircraft parts for the *Luftwaffe*.>>

Produkowali także części samolotów dla wojsk powietrznych Hitlerowskich Niemiec (He-111¹⁰).

Auftragsbestand und Produktionsverteilung (Stand November 1941)

Lieferung an die <u>Wehrmacht:</u>	8,8 cm Sprenggranate (monatlich ca. 5000 Stück)
Lieferung an die <u>Luftwaffe:</u>	Reparatur der Leitwerke der "He 111" (im Rahmen von 150 Facharbeitern)

ferner an folgende Bedarfsträger teilweise höchster Dringlichkeit:

Ersatzteile und Reparaturdienst	ca. RM 3.000.000,--
Energieversorgung und Bergwerke	" " 2.000.000,--
Flugzeugwerke (Fieseler, Henschel, Gothaer Waggonwerk, Reparaturwerk Erfurt)	" " 500.000,--
Zellstoffwerke	" " 500.000,--
Erdölwerke, Hydrierwerke usw.	" " 500.000,--
Leichtmetallwerke usw.	" " 150.000,--
Landwirtschaft und Ernährung	" " 1.000.000,--
Reichsführer der SS (ca. 25 Krematoriums- anlagen für Gefangenen- lager im Osten - äusserst dringlich !)	" " 150.000,--
	Insgesamt ca. RM 7.800.000,--

Wir machen darauf aufmerksam, dass die uns in diesen Aufträgen gestellten Aufgaben meistens auf Mass gemachte Neukonstruktionen darstellen. Das heisst, für jeden Auftrag sind neue Zeichnungen anzufertigen. Die Ausführung dieser Zeichnungen muss genauestens überlegt, vorbesprochen und geprüft werden. Es werden laufend hunderte von Zeichnungen in unseren Büros hergestellt.

Żegnamy to straszne Muzeum – warto zobaczyć.

¹⁰ https://pl.wikipedia.org/wiki/Heinkel_He_111; samolot z czasów Hitlera.

ZDJĘCIA PRZY OKAZJI

NAC – rewelacyjny zasób zdjęć archiwalnych

Narodowe Archiwum Cyfrowe

Narodowe Archiwum Cyfrowe

W Sejmie II Rzeczypospolitej – pierwsze Parlamentarzystki – Ona w kapeluszu.

Narodowe Archiwum Cyfrowe

Uczestnicy posiedzenia komitetu powodziowego w związku z wylewem Wilii na Wileńszczyźnie. Widoczni m.in.: prezes Klubu Sprawozdawców Parlamentarnych pułkownik Mieczysław Ścieżyński (3. z lewej), prezes Najwyższej Izby Kontroli Jakub Marian Krzemieński (4. z lewej), marszałek senatu Władysław Raczkiewicz (5. z lewej), żona ministra Jędrzeja Moraczewskiego **Zofia Moraczewska** (6. z lewej), żona marszałka Józefa Piłsudskiego Aleksandra (7. z lewej).

Narodowe Archiwum Cyfrowe

Mąż Bohaterki

Narodowe Archiwum Cyfrowe

Uczestnicy uroczystości. Widoczni od prawej: **Zofia Moraczewska**, Aleksandra Piłsudska, były premier Jędrzej Moraczewski, generał Bolesław Wieniawa-Długoszowski.

Narodowe Archiwum Cyfrowe

Prezydent RP Ignacy Mościcki wśród członków gabinetu. Widoczni od lewej: minister komunikacji Alfons Kuhn, minister spraw wewnętrznych Felicjan Sławoj Składkowski, minister skarbu Gabriel Czechowicz, minister spraw wojskowych Józef Piłsudski, minister reform rolnych Witold Staniewicz, minister przemysłu i handlu Eugeniusz Kwiatkowski, prezydent RP Ignacy Mościcki, **minister robót publicznych Jędrzej Moraczewski**, premier Kazimierz Bartel, minister rolnictwa i dóbr państwowych Karol Niezabytowski, minister poczt i telegrafów Bogusław Miedziński, minister sprawiedliwości Aleksander Meysztowicz, minister pracy i opieki społecznej Stanisław Jurkiewicz, minister wyznań religijnych i oświecenia publicznego Kazimierz Świtalski.

Rozdział IV - Sejm i Senat

- Art. 95.

1. Władzę ustawodawczą w Rzeczypospolitej Polskiej sprawują Sejm i Senat.
2. Sejm sprawuje kontrolę nad działalnością Rady Ministrów w zakresie określonym przepisami Konstytucji i ustaw.

Narodowe Archiwum Cyfrowe

Bohaterka za donicą z kwiatami, w charakterystycznym kapelusiku.

*Zofia Moraczewska.**E. Trzcinski.*LWÓW
Ulica Trzeciego Maja 1.7.

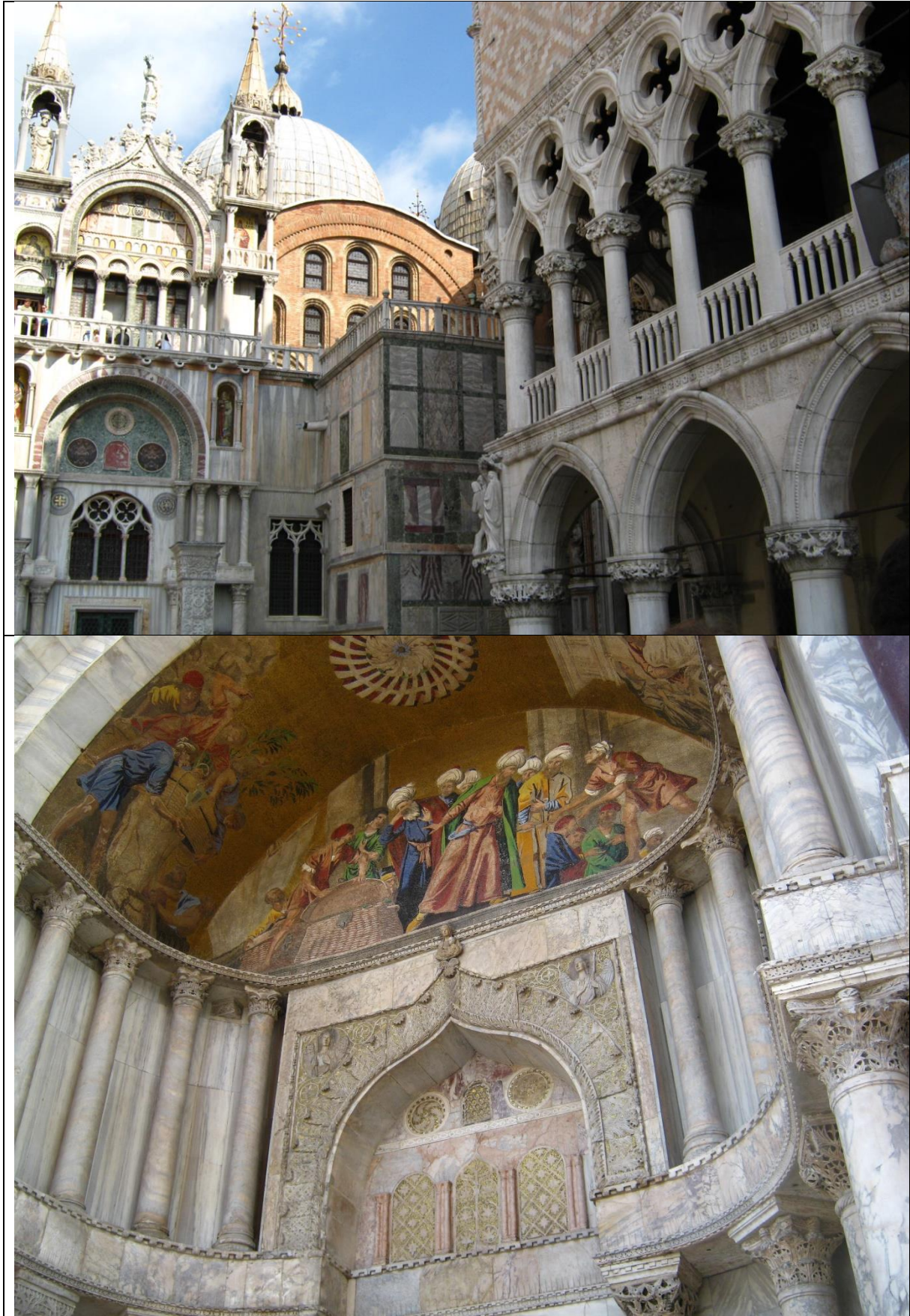
Wyjazd Zofii Moraczewskiej do Berlina i Paryża w 1933 r. Na peronie od prawej stoją: Natalia Greniewska, Wanda Drzewiecka, Natalia Steinowa, Janina Strzelecka, Adam Moraczewski. W drzwiach wagonu **stoi Zofia Moraczewska**.

WENECJA

miasto gdzie Państwo MORACZEWSKY spędzali wakacje
w czasach Austro-Węgier

Zdjęcia wykonał eseista Stan Zawiślak oraz z zasobów Polona i NAC.